

TÜRKİYE ÇELİK BORU SANAYİİ

Çelik Boru Sanayii

1. Giriş

1.1.Sektörün Tanımı

Çelikten mamul borular; kullanım alanlarına, boyutlarına ve üretim yöntemlerine göre, aşağıdaki şekilde sınıflandırılmaktadır.

Kullanım Alanlarına Göre:

- a) Standart su ve gaz boruları
- b) Petrol ve doğalgaz boruları
- c) Yüksek basınç ve ısıya dayanıklı borular
- d) Mekanik borular ve profiller
- e) Özel hassas borular
- f) Yapı profilleri

Boyutlarına Göre:

- a) Küçük borular (168,3 mm dış çapa kadar)
- b) Orta büyüklükteki borular (168,3 mm ve 406,4 mm dış çap arası)
- c) Büyük borular (dış çapı 406,4 mm'den büyük olanlar)

Üretim Yöntemlerine Göre:

- a) Dikişli Borular
  - i. Boyuna Dikişli Borular
  - ii. Spiral Dikişli Borular
- b) Dikişsiz Borular

Dünya çelik boru üretiminin yaklaşık %60'ı dikişli borulardan, kalanı ise dikişsiz borulardan oluşmaktadır. 2010 yılı rakamlarına göre dünya boru ve boru parçaları üretiminin en çok yapıldığı bölgeler Asya, BDT ülkeleri ve Kuzey Amerika olmuştur.

Çelik boru sektörü genel ekonomiye bağlı olarak büyüyen bir sektördür. Bunun haricinde çelik boru ve profillerin sıklıkla kullanıldığı inşaat sektörü, otomotiv sektörü, mobilya ve makine sanayilerindeki gelişmeler çelik boru sektörünü doğrudan etkilemektedir.

2. Türkiye Çelik Boru Piyasası

2.1 Mevcut Durum

Ülkemizde çelik boru üretimi ilk olarak 1957 yılında başlamıştır. Ancak sektörün ilk atılımı 1980'li yılların ilk yarısında meydana gelmiştir. Türk ekonomisinin dış ticarete açılmasıyla çelik boru ihracatındaki önemli artışlar sektöre büyük bir ivme kazandırmıştır. 2000'li yılların başında sektöre yapılan yatırımlar ve yabancı sermaye girişleriyle sektör ikinci büyük büyümesini yaşamıştır. Türkiye çelik boru sektörü şu anda yaklaşık 8.000 kişinin çalıştığı 30 firmanın faaliyet gösterdiği bir sektördür. Sektörde faaliyet gösteren tesislerin tümünün mülkiyeti özel sektöre ait olup, üreticiler genellikle Marmara, Akdeniz ve Karadeniz bölgelerinde yoğunlaşmışlardır. Sektörde çalışanların % 75'i mavi yakalı, kalan % 25'i beyaz yakalıdır. Sektörün mevcut kapasitesi iç talebin çok üzerinde olup, 6 milyon ton civarındadır. Kapasite kullanım oranları ise son yıllarda % 60-70 arasında değişmektedir.

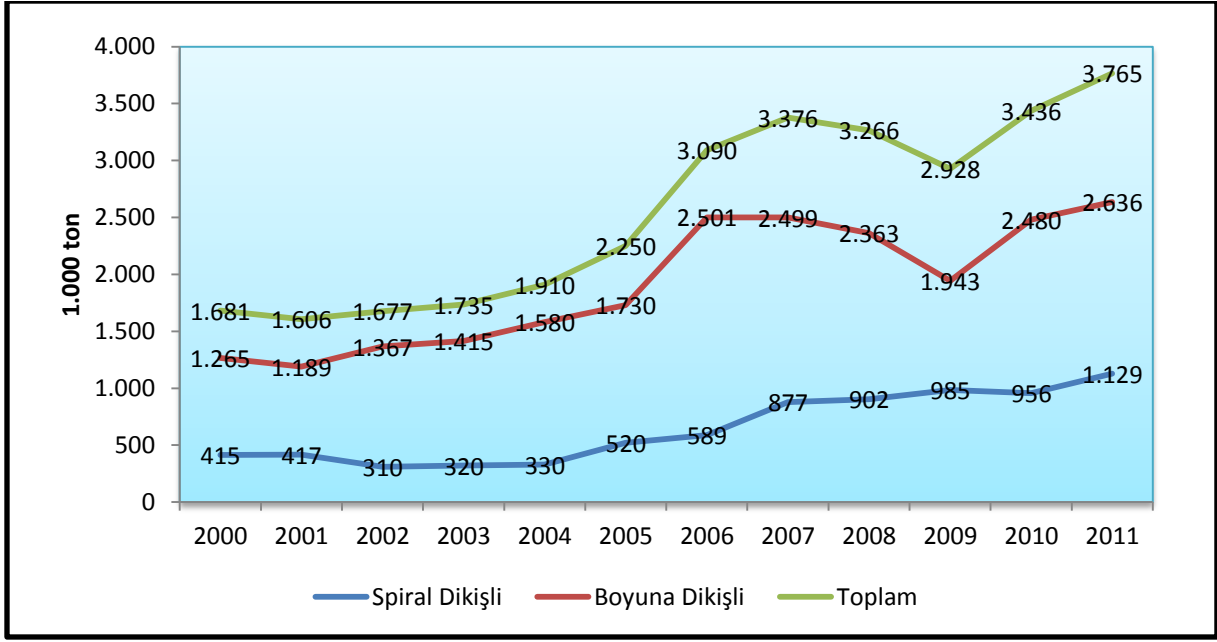
Türkiye çelik boru sektörü, üretim kapasitesi, bilgi ve tecrübe birikimi, teknoloji ve altyapısı ile her türlü çelik borunun üretimini gerçekleştirebilecek durumdadır. Enerji nakil hatlarında kullanılan büyük çaplı borulardan, inşaatlarda kullanılan küçük çaplı boru ve profillere kadar her türlü çelik borunun üretimi yapılabilmektedir. 2010 yılı üretim rakamlarına göre, Türkiye'de üretilen çelik boruların yaklaşık % 70'lik bir kısmını küçük ve orta çaplı borular, kalanını ise büyük çaplı borular oluşturmaktadır.

Üretim yöntemlerine göre ise Türkiye çelik boru üretiminin tamamına yakını dikişli borular oluşturmaktadır. Türkiye'de dikişli boru üretim teknolojisi oldukça gelişmiştir. Dikişsiz boru teknolojisi ise dikişli borulara göre oldukça geridedir. Dikişsiz boru üretimi yapan az sayıda firma bulunmaktadır ve üretim miktarı iç talebi karşılayamamaktadır.

2.2. Türkiye Çelik Boru Üretimi

Türkiye çelik boru üretimi, 2000'li yılların başında yapılan yatırımlarla artış göstermiştir. 2008 ve 2009 yıllarında küresel ekonomik krizden etkilenen çelik boru sektörü, 2010 yılındaki üretimiyle, tekrar 2007 yılı rakamlarına ulaşmayı başarmıştır.

GRAFİK-1: TÜRKİYE ÇELİK BORU ÜRETİMİ (2000-2011)

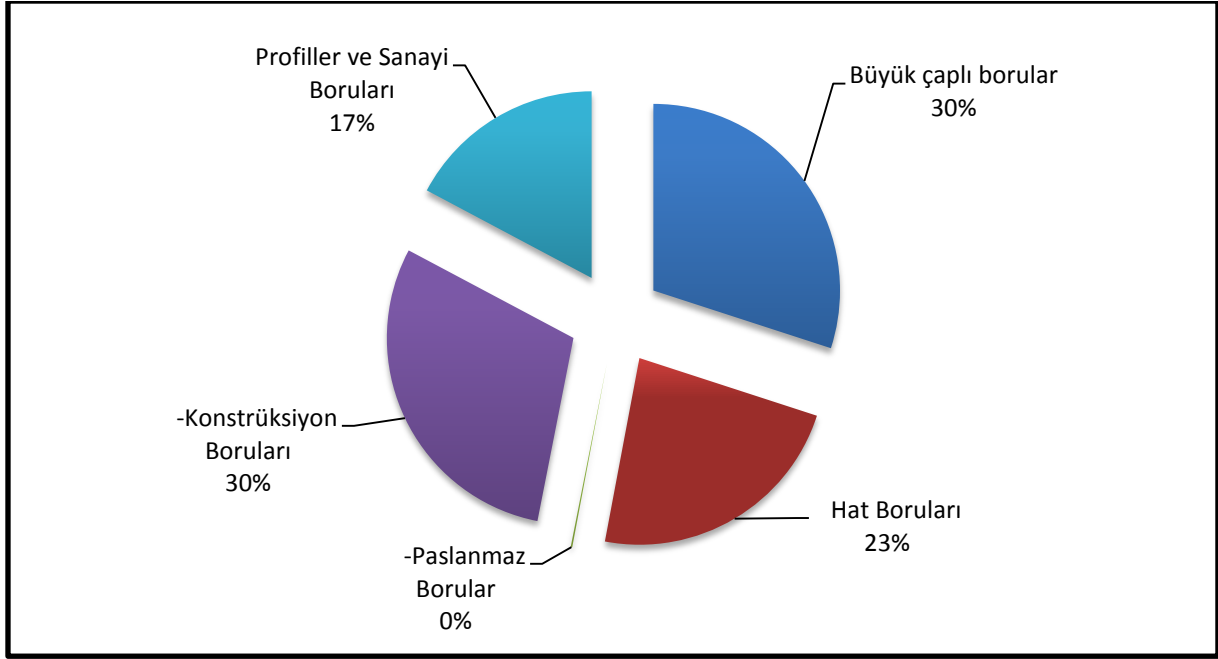

2010 yılına gelindiğinde Türkiye, 3,5 milyon tona yakın çelik boru üretimiyle, Avrupa'nın en fazla çelik boru üreten ülkesi konumuna yükselmiştir. Türkiye'den sonra, Avrupa'da en çok çelik boru üreten ülkeler İtalya ve Almanya'dır. 2011 yılında da Türkiye 3,76 milyon ton çelik boru üreterek Avrupa'daki liderlik konumunu sürdürmüştür.

2010 yılı dünya çelik boru üretimi rakamlarına göre Türkiye; Çin, Rusya, Japonya ve Güney Kore'den sonra dünyada en fazla dikişli çelik boru üreten 5. ülke konumundadır.

Avrupa ve dünyadaki yeri göz önüne alındığında, Türkiye'nin, çelik boru sektöründe önemli bir konumda bulunduğu görülmektedir.

GRAFİK-2: ÇELİK BORU ÜRETİMİNİN ÜRÜN ÇEŞİTLERİNE GÖRE DAĞILIMI (2011)

Türkiye üretiminin büyük bir çoğunluğunu küçük ve orta büyüklükteki borular oluşturmaktadır. Genellikle su, petrol ve doğalgaz iletim hatlarında kullanılan, büyük çaplı spiral kaynaklı borular ise toplam üretimin yaklaşık yüzde 30'luk kısmını oluşturmaktadır.

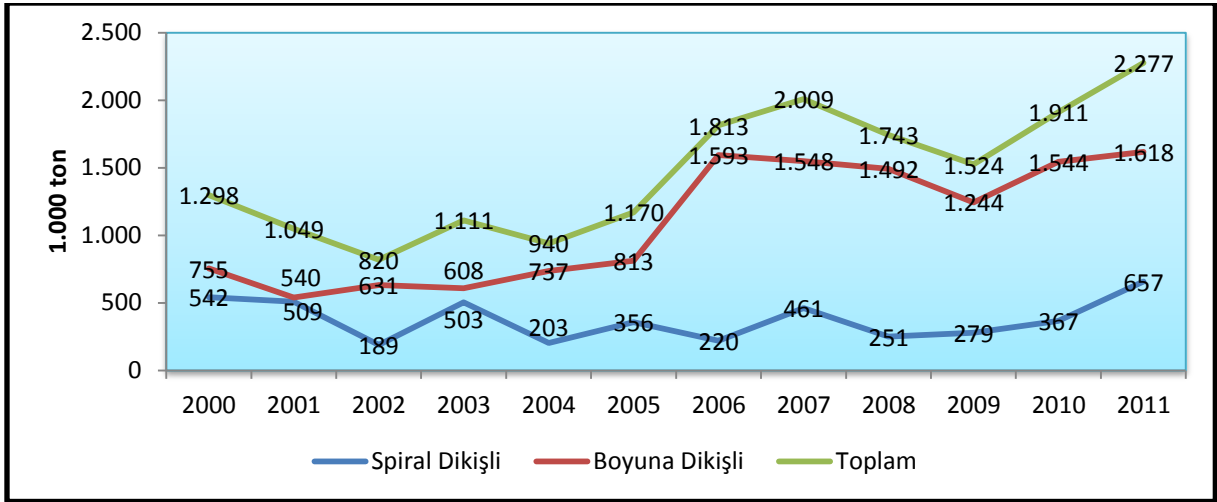
2.3.Yurtiçi Talep ve Tüketim

Çelik boru sektöründe yurtiçi talep ve tüketim genel ekonomiye bağlı olarak şekillenmektedir. Başta inşaat sektöründe olmak üzere, otomotiv ve dayanıklı tüketim malzemeleri sanayilerindeki gelişmeler ve altyapı yatırımları çelik boru talebini belirlemektedir.

2000'li yılların başında 1,3 milyon ton olan yurtiçi tüketim, 2010 yılına gelindiğinde yaklaşık % 47 oranında artarak, 1,9 milyon tona yükselmiştir. Yurtiçi çelik boru tüketiminin büyük çoğunluğunu küçük ve orta büyüklükteki dikişli borular oluşturmaktadır.

2011 yılında Türkiye'de 3,8 milyon tona yakın çelik boru üretimi gerçekleşmiştir. Bunun 2,2 milyon tonu yurtiçi tüketimde değerlendirilmiş, 1,6 milyon tonu ihraç edilmiştir.

GRAFİK-3: TÜRKİYE ÇELİK BORU TÜKETİMİ

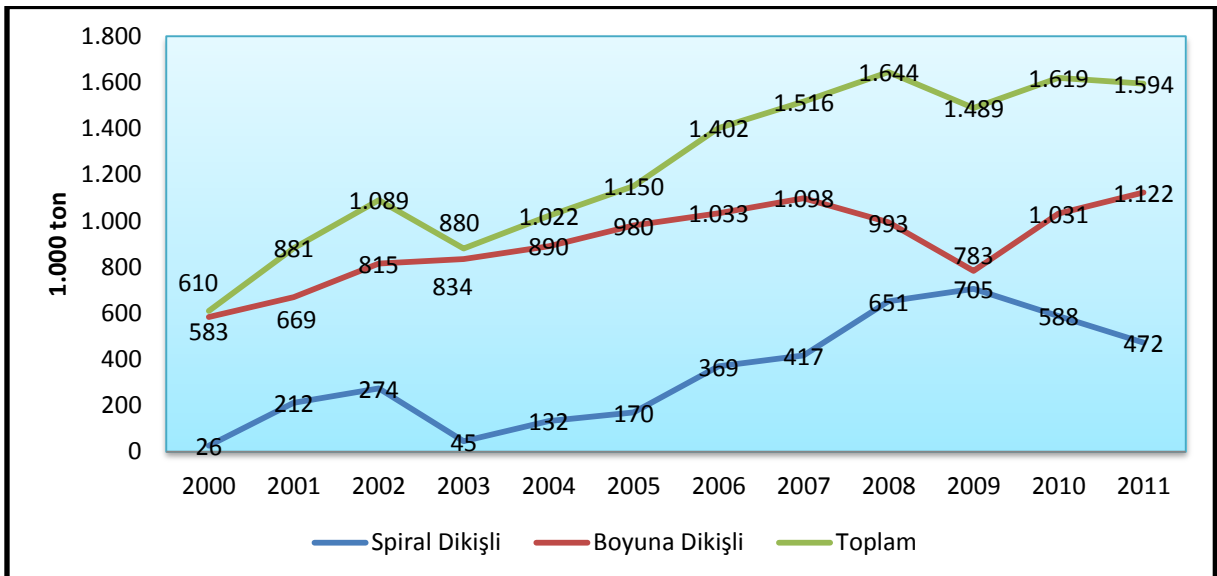

2.4. İhracat

Türkiye çelik boru sektörü net ihracatçı sektör konumundadır. 2011 yılında 3,8 milyon tona yakın çelik boru üretimi gerçekleştirilmiş, bunun 1,59 milyon tonu ihraç edilmiştir. 2011 yılı dikişli çelik boru ithalatımız ise 106 bin ton olmuştur. Türkiye'nin Avrupa ve Ortadoğu pazarlarına yakın olması, ürün kalitesinde Avrupa standartlarının yakalanmış olması ve özellikle Avrupa Birliği pazarında Türkiye kaynaklı çelik boruların aranılır hale gelmesi, Türkiye çelik boru sektörünün net ihracatçı sektör olmasında etkili olan faktörlerdir.

Sektörde, üretimin yaklaşık yarısı ihraç edilmektedir. Türkiye'nin ihracatındaki önemli bölgeler, Avrupa Birliği, Orta Doğu, Kuzey Afrika ülkeleri ve ABD'dir.

GRAFİK-4: TÜRKİYE ÇELİK BORU İHRACATI (2000-2011)

2000-2011 yılları arasında Türkiye'nin çelik boru ihracatı yaklaşık üç kat artmıştır. 2000'li yılların başında 610 bin ton olan Türkiye çelik boru ihracatı, 2011 yılında 1,59 milyon tona ulaşmıştır. 2003-2008 yılları arasında sürekli büyüyen çelik boru ihracatı, 2009 yılında küresel ekonomik krize bağlı olarak, Avrupa pazarındaki daralma sonucu, bir miktar azalmıştır. Ancak sektör, 2010 ve 2011 yıllarında ihracat miktarını arttırmayı başarmıştır.

TABLO-1: 2011 YILI TÜRKİYE ÇELİK BORU İHRACATI İLK 10 ÜLKE

	Ülke	Miktar (kg)	Değer (\$)
1	Irak	219.677.428	193.310.178
2	A.B.D.	213.470.295	205.862.239
3	İngiltere	169.403.850	143.794.043
4	Romanya	106.780.510	94.030.555
5	Çek Cumhuriyeti	88.746.055	113.650.464
6	Cezayir	87.538.505	89.700.603
7	İtalya	61.483.844	60.936.348
8	Ürdün	57.952.670	54.193.861
9	Hollanda	53.659.460	48.041.523
10	Almanya	49.451.796	65.147.140
	İlk 10 Toplam	1.108.164.413	1.068.666.954
	Genel Toplam	1.594.401.891	1.578.277.418

Kaynak: TÜİK

2011 yılında Türkiye'nin en yüksek miktarda çelik boru ihracatı yaptığı ülke Irak olmuştur. Irak'ı, ABD ve İngiltere takip etmiştir. Türk çelik boru üreticileri 2011 yılında, 140'ın üzerinde ülkeye çelik boru ihraç etmiştir. En fazla çelik boru ihracatı yapılan ilk 10 ülke, toplam ihracatın yüzde 70'ini oluşturmaktadır.

Türkiye çelik boru ihracatının büyük bir kısmını küçük ve orta büyüklükteki borular oluşturmaktadır. 2011 yılındaki ihracatın % 63'ü küçük ve orta büyüklükteki borulardan, kalan kısmı ise büyük çaplı borulardan meydana gelmiştir.

Çelik boru ihracatı, toplam çelik ihracatının, miktar yönünden yüzde 9'unu, değer yönünden ise yüzde 11'ini oluşturmaktadır.

TABLO-2: ÜLKE GRUPLARINA GÖRE ÇELİK BORU İHRACATI (2011)

	Miktar (ton)	Değer (\$)	Miktar (%)	Değer (\$)
GENEL İHRACAT TOPLAMI	1.594.401	1.578.277.418		
A- AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİ (27)	711.385	707.690.163	44,6%	44,8%
B- TÜRKİYE SERBEST BÖLGELERİ	12.378	13.676.536	0,8%	0,9%
C- DİĞER ÜLKELER				
1- DİĞER AVRUPA	28.324	28.512.303	1,8%	4,0%
2- AFRİKA	199.766	209.064.342	12,5%	13,2%
Kuzey Afrika	174.138	175.466.939	10,9%	11,1%
Diğer Afrika	25.628	33.597.403	1,6%	0,0%
3- AMERİKA	231.855	223.532.890	14,5%	14,2%
Kuzey Amerika	229.499	221.400.993	14,4%	14,0%
Orta Amerika ve Karayip	1.522	1.350.004	0,1%	0,1%
Güney Amerika	834	781.893	0,1%	0,0%
4- ASYA	409.880	392.076.374	25,7%	24,8%
Yakın ve Ortadoğu	358.260	329.822.601	22,5%	20,9%
Diğer Asya	51.620	62.253.773	7,3%	3,9%
5- AVUSTRALYA VE YENİ ZELANDA	0	790	0,0%	0,0%
6- DİĞER ÜLKE ve BÖLGELER	813	3.724.020	0,1%	0,2%
SEÇİLMİŞ ÜLKE GRUPLARI				
OECD Ülkeleri	872.408	871.602.856	55%	55,2%
EFTA Ülkeleri	2.339	2.313.798	0,1%	0,1%
Karadeniz Ekonomik İşbirliği	155.122	148.265.159	9,7%	9,4%
Ekonomik İşbirliği Teşkilatı	26.349	36.679.739	1,7%	2,3%
Bağımsız Devletler Topluluğu	15.558	24.117.175	1,0%	1,5%
Türk Cumhuriyetleri	33.845	42.818.939	2,1%	2,7%
İslam Konferansı Teşkilatı	496.469	487.863.480	31,1%	30,9%

Kaynak: TÜİK

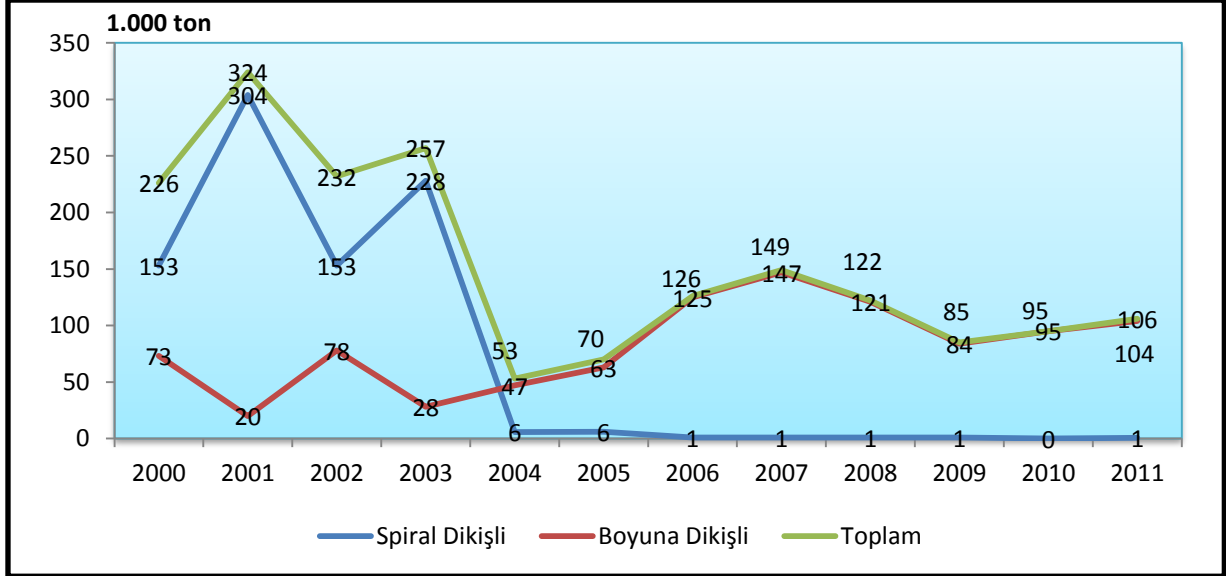
2011 yılında en çok ihracat yapılan ülke grubu, Avrupa'daki borç krizine rağmen, yüzde 44,6 ile Avrupa Birliği ülkeleri olmuştur. 2011 yılında, Orta Doğu ve Kuzey Afrika ülkelerinde meydana gelen siyasi karışıklıklardan dolayı bu ülkelerin ihracatımızdaki payları, 2010 yılına göre azalmıştır. Seçilmiş ülke gruplarında ise, ihracatımızın yüzde 55'ini OECD ülkeleri oluşturmuştur.

2.5.İthalat

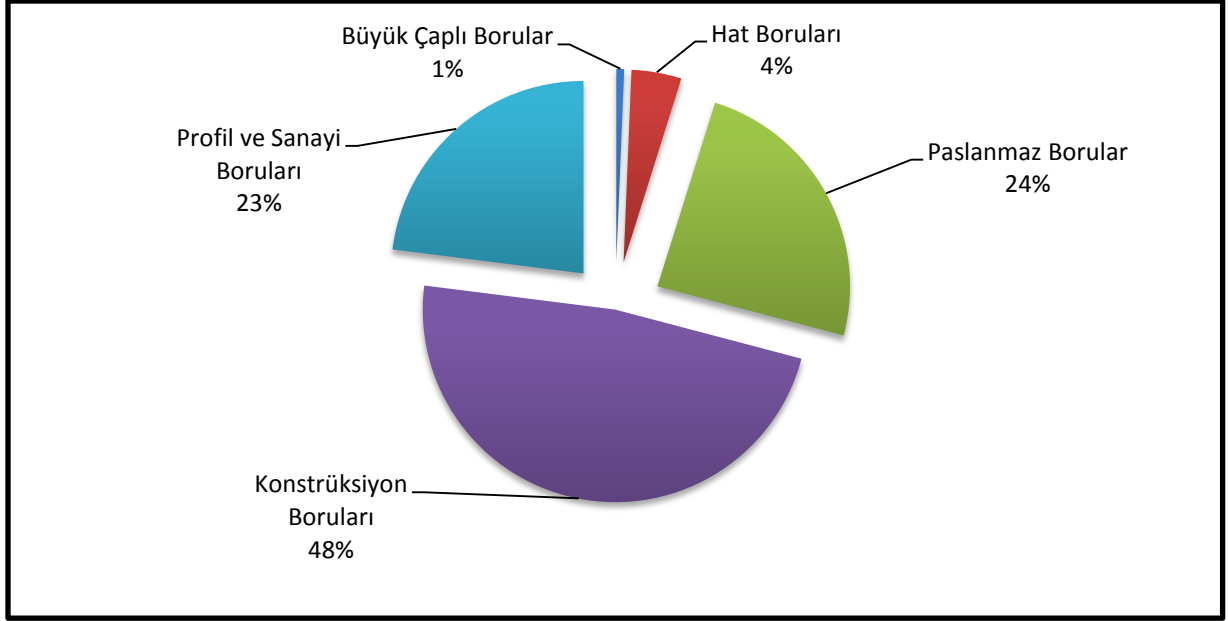
Çelik boru ithalatı, 2000’li yılların başında sektöre yapılan yatırımlarla azalmaya başlamıştır. 2004 yılındaki çelik boru ithalatı, 2003 yılına göre %80 azalmıştır. 2005 yılından sonra spiral boru ithalatı yok denecek kadar azalmıştır. İthalatın büyük kısmını konstrüksiyon boruları ve paslanmaz borular oluşturmaktadır.

GRAFİK-5: TÜRKİYE ÇELİK BORU İTHALATI (2000-2011)

2011 yılındaki dikişli çelik boru ithalatı 106 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Çelik boru ithalatının büyük bir kısmını konstrüksiyon ve paslanmaz borular oluşturmuştur.

GRAFİK-6: ÇELİK BORU İTHALATININ ÜRÜN ÇEŞİTLERİNE GÖRE DAĞILIMI (2011)

3. Dünya Çelik Boru Piyasası

3.1. Dünya Çelik Boru Üretimi

Dünya çelik boru üretimi 2001 yılından itibaren artış göstermiştir. 2008 ve 2009 yıllarında ise küresel ekonomik kriz ve dünya ekonomilerindeki daralmalardan dolayı, dünya çapındaki çelik boru üretiminde azalma meydana gelmiştir. 2010 yılında ise, krizin etkilerinin azalmasıyla dünya çelik boru üretiminde artış gözlenmiştir.

TABLO-3: DÜNYA BORU VE BORU PARÇALARI ÜRETİMİ

(1.000 ton)			
Yıl	Dikişli	Dikişsiz	Toplam
2010	66.111	38.249	104.360
*2009	50.522	28.605	79.127
2008	53.181	32.342	96.713
2007	54.949	29.974	97.310
2006	52.702	27.490	90.122
2005	47.815	22.769	78.817
2004	42.239	19.274	70.229
2003	42.677	18.985	63.338
2002	39.059	17.518	57.688
2001	38.723	17.578	57.617

*Tüm ülkelerin verileri açıklanmadığı için 2009 verileri kesin değildir.
Kaynak: Steel Statistical Yearbook 2011

Dünya çelik boru üretiminde, dikişli boru üretiminin payı, dikişsiz borulara göre daha fazladır. 2010 yılında üretilen çelik boruların yüzde 63'ünü dikişli borular, kalanını dikişsiz borular oluşturmuştur.

2010 yılındaki dünya çelik boru ve boru parçaları üretimi 108 milyon tona yakın olmuştur. Üretimin yaklaşık yüzde 70'i Asya'da gerçekleşmiştir. Çin, 57 milyon tonluk üretimiyle, dünya üretiminin yüzde 55'lik kısmını oluşturmuştur. Çin'den sonra en fazla çelik boru üretimi yapan ülkeler, Rusya, Japonya, Güney Kore, ABD ve Türkiye olmuştur.

TABLO 4-TOPLAM BORU VE BORU PARÇALARI ÜRETİMİNİN ÜLKELERE GÖRE DAĞILIMI

	(Bin Ton)									
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Avusturya	581	517	500	527	565	637	653	563	499	576
Belçika	209	198								
Belçika Lüksemburg			168	204	132	156	168	144	96	96
Finlandiya	426	427	430	456	360	432	408	312	168	204
Fransa	1.630	1.525	1.360	1.401	1.320	1.476	1.536	1.548	912	1.116
Almanya	3.491	3.289	3.005	3.492	3.672	3.936	3.984	3.864	2.904	3.360
Yunanistan	489	562	560	396	504	744	660	744	576	600
İtalya	3.415	3.297	3.240	3.327	3.516	3.696	4.137			3.264
Lüksemburg	75	13								
Hollanda	439	445	450	426	396	480	468	432	324	288
İspanya	1.217	1.350	1.400	1.284	1.236	1.368	1.464	1.248	744	1.308
İsveç	211	203	210	216	216	216	240	228	120	168
İngiltere	1.085	1.106	1.065	1.101	1.068	1.032	1.020	732	528	576
Avrupa Birliği (15)	13.268	12.932	12.387	12.830	12.985	14.173	14.738	9.815	6.871	11.556
Bulgaristan	106	34	33	52	77					36
Kıbrıs				12	10	12	12			
Çek Cumhuriyeti	688	646	709	685	683	729	714	661	440	588
Macaristan				252	228	228	144			48
Polonya	440	310	308	618	600	792	780	816	780	828
Romanya		541	446	656	641	729	767	712	479	540
Slovakya				231	216	240	264			204
Slovenya				99	84	72	96	108	72	36
Avrupa Birliği (27)	14.502	14.463	13.884	15.435	15.524	16.974	17.515	12.111	8.642	13.836*
Srbistan Karadağ		50	33							
Türkiye**	1.606	1.677	1.735	1.910	2.250	3.090	3.376	3.266	2.928	3.436
Diğer Avrupa	1.606	1.727	1.768	1.910	2.250	3.090	3.376	3.266	2.928	3.436
Rusya	5.404	5.116	6.123	5.993	6.670	7.835	8.745	7.736	6.575	9.139
Ukrayna	1.601	1.450	2.068	2.034	2.293	2.622	2.604	2.368	1.565	1.834
BDT	7.005	6.566	8.191	8.027	8.963	10.457	11.349	10.104	8.140	10.973
Kanada		2.290	2.426	2.717	2.837	2.948	2.618	2.638	1.524	2.430
Dominik Cumhuriyeti	12									
Guatemala	39									
Meksika	1.211	1.147	1.177	1.234	1.326	1.338	1.193	1.314	1.170	1.151
A.B.D.	4.878	4.364	4.170	4.834	4.623	4.923	4.593	4.522	2.129	3.520
Kuzey Amerika	6.141	7.801	7.773	8.785	8.786	9.209	8.404	8.474	4.823	7.101
Brezilya	1.851									
Şili	117									
Kolombiya	91									
Peru	37									
Uruguay	1									
Güney Amerika	2.097									
Cezayir	45	34	11	12						
Afrika	45	34	11	12						
İran	44	31	28	35	44	26	24	26		
Orta Doğu										

TABLO-4 (Devamı)

Çin	11.531	13.095	17.640	21.231	28.906	36.614	41.261	46.566		57.651
Hindistan	454	466	525	517	614	1.027	1.218	1.402	1.556	
Endonezya	368	405	436	460	690	779	643	637	641	670
Japonya	8.186	8.182	8.092	8.655	8.453	8.582	9.895	9.722	6.172	7.690
Güney Kore	4.117	4.125	4.256	4.282	4.072	4.126	4.405	4.812	3.907	4.855
Malezya	733	741	699	676	616	682	673	769	617	660
Filipinler		193	210	102	61	69	52	138	180	
Tayvan	914	904	966	1.092	994	1.116	968	1.056	886	
Tayland	892									
Vietnam	30	42	40	450	450	460	528	550	568	673
Asya	27.225	28.153	32.864	37.465	44.856	53.455	59.643	65.652	14.527	72.199
Avustralya	558	593	553	472	645		375	345	243	251
Okyanusya	558	593	553	472	645		375	345	243	251
Dünya	59.223	59.365	65.073	72.139	81.067	93.212	100.686	99.979	39.303	107.797

*2010 yılı Avrupa Birliği Üretim Rakamları EUROFER'den alınan rakamlardır.

**Türkiye Üretim Rakamları ÇEBİD tarafından derlenen rakamlardır.

Kaynak: Worldsteel 2011 Yearbook

3.2. Dünya Çelik Boru İhracatı

2010 yılındaki toplam dünya çelik boru ihracatının değeri 56 milyar dolar olmuştur. Çelik boru ihracatının büyük bir kısmı Asya kıtasından yapılmıştır. Türkiye 1,45 milyar dolara karşılık gelen 1,6 milyon ton çelik boru ihracatıyla dünya sıralamasında 7. sırada yer almıştır.

TABLO-5: EN FAZLA ÇELİK BORU İHRACATI YAPAN ÜLKELER

		Miktar (Ton)	Değer (\$)
1	Çin	6.498.406	7.069.100.889
2	Almanya	3.103.862	5.900.088.332
3	İtalya	2.851.717	4.991.643.425
4	Japonya	2.797.038	5.161.770.367
5	Güney Kore	1.952.915	2.527.714.330
6	Hindistan	1.655.529	3.172.725.911
7	Türkiye	1.636.229	1.453.044.039
8	ABD	1.502.836	3.703.188.633
9	Finlandiya	1.116.765	1.218.359.593
10	Kanada	1.004.575	1.469.012.282

Kaynak: UN Comtrade

3.3. Dünya Çelik Boru İthalatı

2010 yılında dünya toplam çelik boru ithalatı 49 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. En fazla çelik boru ithalatı yapan ülke, 5,1 milyon ton ile ABD olmuştur. Çelik boru ithalatının büyük kısmını küçük ve orta büyüklükteki dikişli borular oluşturmuştur.

TABLO-6: EN FAZLA ÇELİK BORU İTHALATI YAPAN ÜLKELER

	Miktar (ton)	Değer (1000 \$)
ABD	5.102.832	7.884.432
Almanya	1.875.477	2.953.197
Kanada	1.693.808	2.643.289
Rusya	1.401.426	2.003.786
Fransa	1.131.788	1.660.438
S. Arabistan	878.426	1.457.686
İsveç	752.676	967.434
İngiltere	734.404	716.569
Avustralya	732.440	944.231

Kaynak: UN Comtrade

4. Sektörün SWOT Analizi

4.1. Güçlü Yönleri

- Başta Avrupa Birliği olmak üzere, gelişmiş pazarlarda tercih edilen ürünler üretilmesi
- Bilgi ve tecrübe birikimi, teknoloji ve altyapısı ile uluslararası rekabet gücüne sahip olması
- Yüksek kapasiteye sahip olması
- Kalifiye işgücü
- Sektörün tamamının özel sektör hüviyetinde olması
- Teknik ve mühendislik bilgisinin yüksek seviyede bulunması ve teknolojik gelişmeleri yakından takibe yönelik sürekli yatırım kültürü
- Uluslararası standartlarda katma değeri yüksek ürün üretimine odaklılık
- Firmaların ve karar mekanizmalarının dinamik yapısı
- Yüksek çevre bilinci ve çevre koruma faaliyetlerinin sürdürülmesi

4.2. Fırsatlar

- Altyapı ve inşaat sektörü başta olmak üzere, birçok sanayi sektöründe çelik boruların tüketilmesi
- Ortadoğu, Kuzey Afrika gibi gelişmekte olan pazarlara yakınlık
- Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin gelişme potansiyeli yüksek otomotiv endüstrileri

4.3. Zayıf Yönleri

- Çok değişken yapıdaki hammadde fiyatları
- Talebin ve tüketimin zayıf olması
- İşçilik maliyetlerinin rakip ülkelere kıyasla yüksek olması
- Başta Çin, Rusya ve Ukrayna olmak üzere, rakip üreticilerin bulunduğu ülkelerin, uyguladığı doğrudan ve dolaylı devlet yardımları
- Potansiyel pazarlardaki korumacı yaklaşımlar
- AB'nin Serbest Ticaret Anlaşması (STA) yapmış olduğu ancak henüz Türkiye'nin STA yapmadığı ülkelerdeki yüksek gümrük vergileri
- Kapasite kullanım oranlarının düşük olması
- İç talep yetersizliği ve iç pazar fiyatlarının düşük olması
- Sektördeki kapasite fazlalığının iç piyasada yoğun rekabete neden olması

4.4. Tehditler

- Hammadde ve enerji fiyatlarının yüksek olması
- Uluslararası hammadde pazarında tedarik sıkıntısı
- Hammadde ithalatında yüksek vergi uygulanırken, mamul ithalatında sıfır gümrük vergisi uygulanması
- Anti dumping soruşturmaları
- Çin'in sahip olduğu büyük kapasitenin, fiyatlar üzerinde sürekli baskı oluşturması

5. Sektörün Yapısal Sorunları ve Çözüm Yolları

- Türkiye çelik boru sektörünün en önemli sorunlarından birisi, hammadde temininde yaşanan sıkıntılardır. Çok değişken bir yapıda olan yassı mamul fiyatları, uzun süreli projelerle ilgili ihalelerde fiyat vermeyi oldukça zorlaştırmaktadır.
- Genelde birçok sektörde, hammadde ithalatında düşük vergi, mamul ithalatında ise yüksek vergi uygulanırken, çelik boru sektöründe tam tersi görülmektedir. Çelik boru üretiminde kullanılan Sıcak Hadde Yassı Ürünlerin ithalatında %9, Soğuk Hadde Yassı Ürünlerin ithalatında %10 gümrük vergisi uygulanırken, çelik boru ürünlerinin ithalatında gümrük vergisi, %0 olarak uygulanmaktadır. Bu durum, iç piyasada yassı hadde üreticilerinin fiyatlarını dünya piyasalarının üzerinde tutmalarına neden olmakta ve çelik boru sektörünün rekabet gücünü zayıflatmaktadır. Şu anda çelik boru ithalatı çok yüksek seviyelerde bulunmamakla birlikte, hammaddeye uygulanmakta olan gümrük vergisi nedeniyle, gelecekte ithalatın artışına neden olabileceği ve çelik boru sektörünün zarara uğrayabileceği düşünülmektedir.
- Türk Çelik Boru Sektörünün dünyadaki konumunu güçlendirmek için ihracatın arttırılması çok önemlidir. Ancak bazı ülkelerdeki yüksek gümrük vergileri nedeni ile sektör ihracat yapmakta zorlanmaktadır. AB'nin Serbest Ticaret Anlaşması (STA) yapmış olduğu, ancak Türkiye'nin henüz STA yapmadığı ülkelerin yanı sıra, bölgesel anlaşmaları olan ülkelerdeki yüksek gümrük vergileri düşürülebilirse, çelik boru ihracatımızda çok önemli artışlar olacaktır.
- Ülkemizde küçük çapta üretim yapan bazı firmalar tarafından standartlara uygun olmayan ürünler üretilmekte ve bu ürünler yapılarda su ve doğalgaz tesisatlarında kullanılabilir. Can ve mal güvenliğini tehlikeye düşüren standart dışı ürünler için üretim ve satış esnasında denetimlerin yapılması önem arz etmektedir.
- Çin ve Tayvan'dan dumpingli fiyatlarla gelen paslanmaz boru ürünleri için anti-dumping önlemi alınması gerekmektedir.

6. Sektörün Rekabet Gücünün Artırılması ve Verimlilik

- Türkiye’de şu anda yassı mamul üretimi yaklaşık 10 milyon tondur. Türkiye’nin yassı mamul tüketim miktarı ise 14 milyon ton civarındadır. Yassı mamul üreticisi firmaların ürettikleri ürünlerin bir kısmını ihraç ettikleri de düşünülürse, Türkiye’nin önemli miktarda yassı mamul ihtiyacı olduğu ve bunun bir kısmını ithalat yoluyla karşılamak zorunda olduğu görülmektedir. Şu anda yassı mamul ithalatında % 9-10 gümrük vergisi uygulandığından, Türk çelik boru üreticileri hammaddeyi dünya piyasalarından daha yüksek fiyatlarla temin etmektedir. Bu da sektörün rekabet gücünü azaltmaktadır. Bu nedenle, sektörün hammaddeyi dünya piyasa fiyatlarından sağlamasına yönelik düzenlemeler yapılmalıdır.
- Avrupa Birliği’ne yapılan ihracatlar için zaman zaman AB tarafından anti dumping soruşturmaları açılabilir. Bu konuda, Ülkemizde Devlet Yardımları Denetleme Kurulu’nun oluşturulması halinde, AB tarafından anti dumping soruşturmaları açılmayacağı yönünde bir görüş bulunmaktaydı. Devlet Yardımları Denetleme Kurulu’nun oluşturulmasına ilişkin kanun, 2010 yılı Ekim ayında yayımlanmış olmasına rağmen, bu kanunun uygulanmasına ilişkin uygulama yönetmelikleri hala yayımlanmadığından, AB tarafından anti dumping soruşturması açılabilirliği yönünde endişeler devam etmektedir. Söz konusu yönetmeliklerin bir an önce çıkarılarak uygulamaya geçilmesi önem arz etmektedir.
- Büyük çaplı boru ihalelerinde, bazı ülkelerin teknik şartnamelerinde “boyuna kaynaklı çelik boru” şartı bulunmaktadır. Dünyada son yıllarda büyük çaplı boru hatlarında “spiral kaynaklı çelik boru” kullanımı yaygınlaşmış ve buna yönelik olarak ülkemizde de önemli yatırımlar yapılmıştır. Spiral boru için potansiyel pazarlar olarak değerlendirilen Irak, S.Arabistan ve Suriye ile Türkmenistan ve Kazakistan başta olmak üzere, diğer Türk Cumhuriyetlerinde açılan ihalelerdeki, “boyuna kaynaklı” şartından dolayı, bu ülkelere ihracat imkânı bulunmamaktadır. Bu ülkelerin AB ve Rusya Federasyonu ile olan ilişkileri ve geçmişten gelen alışkanlık nedeni ile bu ürünü kullanma istekleri olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte, “spiral boru” nun satış fiyatı diğer ürüne göre %30 - %50 aralığında daha uygun olabilmektedir. Söz konusu ülkelere, spiral kaynaklı çelik boruların da şartnamelerde yer alması için girişimlerde bulunulmalıdır.
- Nabucco, Trans Anadolu gibi uluslararası boru hattı projelerinin gerçekleştirilmesinde, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı’nca, Türk menşeli çelik boru kullanılması hususunun da göz önünde bulundurulması, sektörün gelişimi açısından önemlidir.

- Son yıllarda belediyeler ve kamu kurumları tarafından, su iletim hatlarında çelik borular yerine, diğer boru çeşitleri de kullanılmaya başlanmış, ancak zamanla diğer boruların kullanıldığı hatlarda bir takım problemler yaşandığı görülmüştür. Kamu kurum ve kuruluşları ile belediyelerin, ihalelere çıkarken, özellikle Türkiye coğrafi şartlarında doğalgaz, petrol ve su iletim hatlarında kullanılabilecek, optimum boru çeşidi olan çelik boruları göz önünde bulundurmaları gerekmektedir.

7. Genel Değerlendirme

Türkiye Çelik Boru Sektörü uzun yılların getirmiş olduğu bilgi ve tecrübe birikimi sayesinde Avrupa'da ve dünyada çok önemli bir yere sahiptir.

2012 yılında yasalaşması beklenen afet riski altındaki alanların dönüştürülmesine dair kanun tasarısı ve otomotiv sektöründeki daralma, yurtiçinde boru üretimine etki edecek faktörlerdir. Avrupa Birliği'nde ve ABD'de devam etmekte olan ekonomik durgunluk ve Kuzey Afrika ve Orta Doğu'da hızlanması beklenen altyapı projeleri ise çelik boru üretimini etkileyecek olan dış faktörlerdir. Bütün bu faktörler değerlendirildiğinde, 2012 yılında, Türkiye'nin çelik boru üretiminin genel ekonomik gelişmelere paralel olarak, yüzde 3 ile 4 arasında artması beklenmektedir. Dolayısıyla, 2012 yılındaki üretimin 4 milyon tonun üzerinde olacağı değerlendirilmektedir.

2012 yılında gelişmiş ülkelerin çelik boru talebinde azalma olacağı öngörülmektedir. Sektör, ihracatını geliştirmekte olan ülkelere kaydırarak, bu olumsuz durumu dengeleyecek güçtedir. Dikişli çelik boru ithalatında ise önemli bir artış beklenmemektedir.

Türkiye çelik boru sektörü son on yılda yapılan yatırımlarla dünyadaki her ülkeye boru ihraç edebilen bir sektör konumuna gelmiştir. Özellikle Avrupa Birliği ve ABD gibi gelişmiş pazarlarda Türk üreticileri kalitelerini ve güvenilirliklerini ispatlamışlardır. Türkiye, Avrupa'nın birinci, dünyanın ise beşinci dikişli çelik boru üreticisi konumundadır. Yakın gelecekte sektörün hedefi dünyanın en fazla çelik boru üretimi yapan üç ülkesinden birisi olmaktır. Türk çelik boru sektörünün 2023 ihracat hedefi ise 7,9 milyar dolar olarak belirlenmiştir.